

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila sprejema tiskarna J. Krajec nasl.

Za 66 letnico našega cesarja — Belgrad padel.

Ne moremo si misliti lepšega slučaja, kakor smo ga doživeli te dni. Sredi med bojnimi gromom, ko sovražniki napadajo od vseh strani, obhaja naš sivolasi vladar 66 let svojega slavnega vladanja. Kakor cela Avstrija so tudi vladarjeve skrbne oči obrnjene na našo hrabro armado, ki se bori za srečo in boljšo bodočnost avstrijskih narodov. Ponosno gleda pa tudi naša armada na sivolasega očeta narodov, želeč mu vse najboljše ob njegovem jubileju.

Najlepše veselje pa je napravila brez dvoma naša armada svojemu častitljivemu gospodu in vladarju, da mu je kot voščilo ob njegovem 66 letnem vladanju poklonila Belgrad. Belgrad ono proslulo gnjezdo kraljevih morilcev in najpodlejših zarotnikov je padlo v naše roke.

Naš presvitli cesar je zahteval pred vojno, da se zadeva mirno reši, samo, da srbska vlada samo očisti strupeno ozračje, ki je pod pokroviteljstvom srbske vlade okuževalo belgrajsko ljudstvo in netilo po celi Srbiji sovraštvo proti našemu vladarju in njegovi državi. Ko pa srbska vlada naše upravičene zahteve ni izpolnila, poslal je naš vladar svojo cesarsko armado v Srbijo, da sama poišče krivce in razkuži srbsko ozračje.

Belgrad, ki je bil že tolikrat v avstrijskih rokah, je zopet naš! V glavnem mestu srbske države: iz ponosne prestolice srbskega kralja sedaj vihra avstrijska cesarska zastava!

Koliko ta padeč pomeni za nadaljni razvoj, je jasno. Čete, ki so bile zaposlene s tem zavzetjem so sedaj proste za nadaljne operacije. V notranjost Srbije prodirajoča avstrijska armada ima odslej veliko ugodnejše in lepše zveze z Slavonijo, Donava bo kmalu ob celi Srbiji v naših rokah in vsako dovažanje municije ali vojaštva v Srbijo je po njej izključeno.

Še večjega pomena pa je ta padeč po svojem vplivu na razpoloženje naše in srbske armade in na evropsko javnost. Naše čete bodo z navdušenjem prodirale prepevaje znano pesem „Marš, marš, Belgrad je naš“, srbski armadi bo upadel še zadnji pogum, ko bo zvedela, da je Belgrad, njihov ponos, izgubljen. Evropska javnost, katero so Srbi tolikrat nalagali s svojimi lažnjivimi poročili, bo spregledala in morala priznati zasluženost čast avstrijski armadi in hoté ali nehoté simpatizirati z našim zmagovitim orožjem.

Nepozabno bo ostalo v zgodovini našega presvitlega vladarja, da mu je ravno za 66 letnico njegovega slavnega vladanja naša junaška armada poklonila srbsko prestolico Belgrad! Vse avstrijske narode preveva ob tem zgodovinskem dogodku ena želja: Vsemogočni ohrani našemu preljubljenemu vladarju tudi nadalje svojo naklonjenost in mu podeli konečno zmago nad njegovimi sovražniki!

Na južnem bojišču.

Naši zavzeli Lazarevac in vjeli 1500 Srbov. Dunaj, 26. nov. (C. kr. brzojavni urad.) Z južnega bojišča se poroča uradno

26. t. m.: V bojih ob reki Kolubari se od včeraj naprej more beležiti bistveno napredovanje. Središče sovražnikove črte (močno postojanko pri Lazarevcu) so z naskokom osvojili po svoji hrabrosti slavnoznani polki št. 11, 73 in 102. Ob tej priliki je bilo vjetih 8 častnikov in 1200 mož, zaplenjeni so bili 3 topovi, veliko municijskih voz in 3 strojne puške. Tudi južno od kraja Ljig se je posrečilo, da so se zavzeli vrhovi, ki leže vzhodno od reke Ljig. Ob tej priliki smo vjeli 300 Srbov. Naše kolone, ki prodirajo iz Valjeva proti jugu, stoje pred krajem Kosjerići.

Boji ob reki Kolubari uspešno napredujejo. Naši zopet vjeli 900 Srbov. Dunaj, 27. nov. (C. kr. kor. urad.) Z južnega bojišča se uradno poroča: Boji ob reki Kolubara se ugodno nadaljujejo. Tudi včeraj smo skoraj v vseh vojnih črtah kljub vztrajnemu sovražnikovemu odporu pridobili na prostoru, vjeli smo približno 900 srbskih vojakov in vzeli sovražniku en top. Skrajno neugodno vreme, na ravninah globoko blato, na hribih onemogočijo vsak razgled snežni viharji, sicer otežuje operacije, a razpoloženje je kljub temu med četami po iz vojne črte došlih poročilih izvrstno.

Srbi in Črnogorci pregnani iz južne Bosne. Sarajevo, 24. nov. List „Bosnische Post“ poroča dne 21. nov.: Ko so naše čete pregnale Srbe in Črnogorce iz zahodne Bosne, posebno iz okolice Sarajeva, ter so osobito v bojih za Romanja-planino prizadale sovražniku velike izgube, je bilo potrebno, da se upadle sovražne čete preženejo tudi iz južnoizhodnega bosanskega kota. Ob enem, ko je naša glavna armada začela prodirati v Srbijo, so naša krdela, ki so stala na južno-izhodni strani Sarajeva, krepko preganjala iz našega ozemlja Srbe in Črnogorce, ki so upadli v južnoizhodni kot Bosne. Z gotovostjo se pričakuje, da bo ta del Bosne kmalu popolnoma očiščen sovražnika. Iz treh južnobosanskih mest je bil sovražnik že pred več dnevi pregnan. Od četrtka (dne 19. novembra) naprej se nahaja v teh mestih avstrijska posadka. Sovražne čete, ki so bile pomnožene s komitaškimi oddelki, so deloma že vržene čez mejo. Del teh čet pa se je umaknil proti Cajnici (ob srbsko-črnogorski meji, južnoizhodno od Sarajeva), odkoder pa bodo tudi že v kratkem pregnane.

Ciganski otok naši osvojili. Ciganski otok leži med Zemunom in Belgradom. Naši so ga zapustili iz taktičnih razlogov, nakar so ga zasedli Srbi. Zadnje čase so ga naše čete zopet z žrtvami iztrgale Srbom.

Ruski vojaki na Srbskem. London. „Times“ poroča, da se je na ladjah pripeljal na Srbsko v Kragujevac 15. ruski pešpolk. Ako je to res, tedaj to pomenja kršitev rumunske nevtralitete.

Ogrski delavci v osvojenih krajih Srbije. „Pressburger Tagblatt“ poroča, da se je iz Sabadke odpeljalo več sto ogrskih delavcev v Srbijo, da popravijo v osvojenih krajih železniške proge in ceste. Uporabili jih bodo tudi za druga važna dela. — Iz Bačke se je odpeljalo v Srbijo 7000 delavcev.

General Sarkotić — guverner Srbije. Razni časopisi poročajo, da je imenovan poveljnik hrvatskega domobranstva, Štefan pl. Sarkotić, za guvernerja do sedaj oku-

piranih delov Srbije. Podmaršal pl. Sarkotić nastopi že te dni svoje uradno mesto.

Naši vkorakali v Užice. Dunaj, 28. nov. Tudi včeraj se je na južnem bojišču bil boj skoro na vseh frontah. Več važnih utrjenih postojank smo pri tem vzeli z naskokom, predvsem obvladujočo postojanko pri Siliaku. Skupno smo vjeli okolu 900 Srbov in zaplenili 3 topove. Od srbskega časnikarskega urada razglašena zmaga nad nekim avstro-ogrskim oddelkom pri Rogačici se je izpremenila včeraj v vhod našega oddelka v Užice. Z zaplenjenim trenom je bil vjet 16 letni vnuk vojvode Putnika. Z ozirom na njegovo mladost in njegovo sorodstvo do srbskega poveljnika se je določilo z vjetnikom postopati s posebno obzirnostjo.

Naši uspehi na Srbskem. Naši zopet vjeli 1266 Srbov. Dunaj, 29. nov. Z južnega bojišča se uradno poroča: Nasprotnik se v sedanji bojni črti obupno upira in skuša s silnimi protinapadi, ki se razvijejo do bajonetnega boja, ustaviti naše prodiranje. Naše, na vzhodnem bregu Kolubare stoječe čete, so zopet pridobile novih tal. Kolone, ki so prodrle čez Valjevo in južno, so v splošnem dosegle višine vzhodno od reke Ljig in pa črto Suvobor-cestni trikot vzhodno od Užic. Včeraj je bilo skupno vjetih: dva polkovna poveljnika, 19 častnikov in 1245 mož.

Kako je v Kotoru? Na Lovčenu je snega do kolen; to in strašno delovanje našega topništva je jako oslabilo sovražnika na Lovčenu. V Kotoru se je družabno življenje znatno izboljšalo in dobiva počasi svojo vsakdanjo sliko. Razen kavarne „Comercio“, ki je vedno polna, je odprta te dni tudi „vojaška kavarna“.

S srbskega bojišča.

S srbskega bojišča piše vojni kurat naš p. Janez Žurga (pisano v začetku novembra): Danes tukaj, jutri tam. Pravo cigansko življenje živimo, nikjer doma, pa povsod dobre volje. Danes pišem iz kraja, znanega po bitkah, pa raztrganega in razbitega, da je strašno videti. Srbi beže, da se kadi, naši pa za njimi. Ako bo tako šlo, bomo pred zimo s Srbijo gotovi, potem gremo pa nad bradate Ruse. To bo zopet veselja! Vidi se mnogo, pa malo lepega.

22. novembra: Z veseljem sem prejel zadnje pismo. Razveseli me vsaka malenkost, ki pride od doma. Skoraj sem že popolnoma podivjal. Gledamo samo opuščeno, podivjanost in kri. Mesto občestnih kamenov imamo napol požrte, napol gnile konje. Okrog njih tulijo podivjani psi in gledajo srepo izpod čela na mimoidoče. Že radi psov ne smemo nikamor brez orožja.

Po vaseh in po polju je polno živine, prašičev in vsakovrstne perutnine brez gospodarja. Cele črede takega blaga goni par vojakov pred našo kolono. Jemo samo srbske prašiče in govedino. Kaj drugega je pa težko dobiti. Ako je kje v kaki srbski bajti ostalo par pesti fižola, se brž pobere, ker mesa je vse sito. Mnogo stvari moramo pogrešati. Za normalne razmere bi imeli dovolj kruha, toda imamo v oskrbi krog 250 ranjencev in bolnikov.

Mokrotno in hladno vreme bolezen pospešuje. Zemlja je močvirna, zlasti sedaj čisto razmočena. Vas, v kateri smo sedaj, je podobna Benetkam. Ceste so zalite z

umazano vodo. V bojni vrsti stoje vojaki navadno do kolen v vodi, včasih do pasu.

Tu smo sedaj kakih 5 km od bojne črte. Od naše bolnice hodimo včasih noter do bojne črte iskat, kar potrebujemo, n. pr. zdravila, sladkor, petrolej itd. Včasih nas pri tem motijo srbski šrapneli in granate. Za „nervozne“ ljudi bi to ne bilo.

Celo srbsko vas smo spremenili v bolnico. Le tu in tam smo pustili kako hišico, v katerih stanujejo zaostali Srbi. Ranjencem se dobro postreže, imamo dva dobra zdravnika. Bolnike moti zlasti ponoči tolpa psov, ki so se natepli skupaj iz razdejanih vasi in nas zvesto spremljajo povsod v sreči in nesreči. Po noči se tepo in grizejo, cvilijo in tulijo, da se človeku mozeg krči. Miši, podgane in druge domače živali in živalice se zabavajo zopet po svoje.

S stanovanjem smo kajpada zadovoljni, samo da je. Napravili smo vrata in podprli strop, ki je sicer precej preluknjan. Za prezračevanje nam ni treba skrbeti.

Na bobnenje topov smo se tako navadili kakor mlinar na mlinski ropot, težko bi zaspali brez njega.

Z večerjo hitro končamo, da opravimo stvar še pri belem dnevu, kajti svečave ni.

Razmeram smo se do cela privadili.

Zapravljati se ne da. Vojaki pravijo, da so zadovoljni s komisom in tobakom, plačilo se lahko odloži na konec.

Večkrat mi uhajajo misli na domačo šolo. Lepe urice so bile to. — — —

Pozdravljeni!

Avstrijska kri se odlikuje.

Iz pisma novomeškega train-vojaka posnamemo:

„Ti mi ravno pišeš, da imate malo obvestil iz južnega bojišča; jaz Ti za danes ne morem drugega sporočiti kakor, da jako dobro napredujemo; vsestransko se sovražnik umika našim bravurnim navalom. Sicer imamo z jako odločnim, podjetnim in žilavim sovražnikom opraviti, ki brani vsako ped zemlje junaško. To se mora priznati, da istega kot pravega vojaka ni za podceniti. Ali mi smo še vedno vredni potomci naših pradedov. Avstrijska kri, posebno stare sablje kranjske, se odlikujejo in vztrajajo v napornem bojevanju v snegu in mrazu že od 1. oktobra vedno pod milim nebom v hribovitih pustinjah in znamenitih bosenskih gozdih. Sedaj stojimo ob reki Drini; sovražnika smo gnali na daljavi do 90 km vedno zmagujoče, akoravno je bila na nasprotni strani premoč. Izgube nasprotnika so bile ogromne. Padlo jih je še enkrat toliko kot naših; vjetih je bilo tudi veliko.“

Da so bile nasprotnika izgube jako občutne, naj povem sledeče: Jaz sem prekorakal z enim oddelkom traina 18 konj, katerim sem poveljeval, bojno polje. Prišel sem na kraj, kjer je naše topništvo delovalo. Tu je ležalo mrtvecev kakor snopov po polju. Koliko pa je bilo še ranjencev itd. Posebno pred topništvom in našimi naskoki imajo poseben rešpekt. Ko začne topništvo sodelovati, teče vse, kar le more, in naši pridni možje za njimi. Vzlic vsem naporom, katere smo že prestali in nas še čakajo, vzlic vsem življenjskim nevarnostim smo še dokaj dovtipni, posebno zvečer pri zabavnem ognju se preselimo v duhu v naše domače kraje in pri tem pridejo tudi jako zabeljeni dovtipi na vrsto.“

Vojska z Rusi.

40 000. Rusov ujetih. 70 ruskih topov, 160 municijskih voz in 156 strojnih pušk zaplenjenih. Berolin, 26. novembra (Uradno.) Na vzhodnem Pruskem se položaj ni izpremenil.

V bojih čet, ki jim poveljuje general pl. Mackensen, sta imeli pri Lodzu in pri Loviču I. in II. ruska armada in deli V. ruske armade težke izgube. Poleg množice mrtvih in ranjenih so Rusi izgubili nič manj kot 40.000 neranjenih ujetnikov. 70 topov, 160 municijskih voz, 156 strojnih pušk smo zaplenili, 30 topov pa tako poškodovali, da niso več porabni. Tudi v teh bojih so se deli naših mladih čet kljub velikim žrtvam najsijajnejše obnesli. Če se kljub takim uspehom še ni posrečilo izvojevati odločitve, je pripisovati to nadaljnim močnim ruskim silam od vzhoda in juga. Ruski napadi so bili povsod odbiti, končnega izida bojov pa še ni.

Najvišje vodstvo armade.

Japonski topovi prvi pred Przemyslom.

Razni listi poročajo: Mogočni ruski oblegovalni topovi silovito obstreljujejo Przemysl. Med Vislo in Varto so se mogli Rusi s hitrimi pohodi združiti.

Pred Przemyslom deluje tudi japonska težka artilerija. Ker bi bilo ob novem naskoku preveč žrtev, trdnjavo ruski generalni štab rajši obstreljuje.

Naše čete ujele 1500 Rusov. Dunaj, 29. nov. V Karpatih so bile ruske čete, ki so prodrle do Homonne (ob reki Laborcz v komitatu Zemplin) poražene in vržene nazaj. Naše čete so ujele 1500 Rusov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Nemci zopet vjeli veliko Rusov. — Berolin, 30. nov. (Uradno.) Na vzhodno-pruski meji se je z velikimi izgubami ponosrečil napadalni poizkus močnejših ruskih močij na nemške utrdbе vzhodno od Darchehmena. Ostanek napadalcev, nekaj častnikov in 600 mož smo vjeli. Južno od Visle so imeli naši protinapadi, o katerih smo včeraj poročali, znatne uspehe. 18 topov in 4500 vjetnikov je bil naš plen.

Na Južnem Poljskem se ni nič posebnega pripetilo.

Boji v Karpatih.

V komitatu Ung poraženi Rusi. O bojih v komitatu Ung se izvedo sledeče podrobnosti: Da je naša vojna uprava izpraznila Rusom uzsoški klanec, je bila to dobro preračunana past za sovražnika, ki je mislil, da smo se zaradi njegove številne premoči umaknili, in to tem bolj, ker so naše predstraže izstrelile samo par strelcov. Zaradi tega je sovražnik popolnoma brezbrizno prodiral; komaj je svoje čete razvil, so pričeli naši topovi, postavljeni na visocinah, nenadoma streljati na sovražnika ter so mu s tem zadali grozne izgube. Več sto ruskih mrličev je pokrilo bojno polje. Za tem uničujočim topniškim ognjem je sledil bajonetni napad kološvarskega in sikuljskega pešpolka. Boj je trajal od nedelje zvečer do ponedeljka. Rezultat je bil ta, da smo sovražnika z največjimi njegovimi izgubami vrgli nazaj do meje.

Iz pripovedovanja mnogoštevilnih vjetnikov sledi, da so Rusi v Galiciji izčrpali že vse svoje rezerve.

Ruski poraz v Karpatih. Budimpešta, 26. nov. Poročevalec „Az Esta“ brzojavlja: Rusi sedaj že drugič bridko obžalujejo, da so prodrli v Karpate. Naše vojno vodstvo je prepustilo Rusom nekaj prelazov. Radi tega opogumljeni so si Rusi upali dalje naprej, toda sedaj se že umikajo. Najprej so pri Vidranju zadeli na naše čete. Tamošnje prebivalstvo se je bilo že preje po nalogu oblasti umaknilo dalje v notranjost. Baje so naše čete neki večji ruski oddelek popolnoma obkolile in prisilile, da se je udal. V komitat Ung so bili vdrli le manjši oddelki. Naši so jih kmalu prepodili. V severni del zemplin-

skega komitata so prišle močnejše čete, a so bile takoj popolnoma poražene ter razkropljene; njih ostanke naši zasledujejo čez mejo. Železnica vozi čez Homonno dalje do Hoskoca.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Obstreljevanje Zeebrügge. Rotterdam, 27. nov. Nizozemski listi poročajo, da je vsled obstreljevanja z angleških ladij zgorelo v Zeebrügge več hiš ob pristanišču. Angleški topovi so bili posebno namerjeni proti tvornicam v okolici, da bi uničili tamošnje zaloge bencola in bencina. Očividno so pa Nemci bencinske zaloge pravočasno spravili na varno. Silovit ogenj nemških baterij je končno prisilil angleške ladje, da so se umaknile.

Angleške pomožne čete. Častniki, ki so se vozili z italijanskim parnikom „Maria“, pripovedujejo, da se je istočasno z njimi odpeljalo iz Bombaya 40 angleških in francoskih transportnih ladij s 60.000 Indijci. V Port Saidu je ostalo 15 parnikov, ostali so se odpeljali v Marseille. Kanadčani pošljejo v Anglijo še tretji pomožni zbor; armado pa povišajo od 48.000 na 58.000 mož. Kanadska armada šteje zdaj 91.000 mož. Ko odrine drugi poziv na bojišče, zavzame njegovo mesto tretji poziv, nakar bo štela kanadska armada 108.000 mož.

Strašne artilerijske priprave Nemčije. „Tageszeitung“ poroča čez London: Londonski listi izjavljajo, da so Nemci trdno prepričani, da zasedejo začetkom decembra Calais. Iz Essena so odposlali na severno fronto 80 velikanskih topov in več pionirskih polkov iz Lütticha, ki vozijo s seboj velikansko materijala za postavljanje mostov. Trdi se, da bodo novi nemški topovi streljali le na kratko razdaljo, a da mečejo cele tone (ena tona 1000 kg, to je 10 meternih stotov) dinamita.

Belgijski kralj zopet ranjen. Belgijski kralj je bil v bojih ob Yseri zopet znatno ranjen.

Velika bitka se pripravlja na zapadu. Kristianija, 27. novembra. Iz Pariza poročajo včeraj: Na severu se pripravljajo velika bitka. Na obeh močeh se z vsemi močmi trudijo, da bi prišlo do odločitve.

Strašna bitka pri Ypernu. „Kölnische Ztg.“ poroča (28. t. m.) iz Kodanja: Na črti Ypern-La Bassée se razvija velikanska bitka. Boj traja že 48 ur. Nemci so dobili novo artilerijo. Topovi so taki, kakršnih še ni bilo.

Mraz na bojišču. — Nov top, ki tiho strelja. London. Z bojišča poročajo, da vlada velik mraz. V odprtih jarkih se ne more kuriti; zato so vojaki, ki pridejo iz jarkov, trdi od mraza. Pač pa je transport čet vsled zmrznjenih tal zelo olajšan. Nemci so dobili na fronto nov top ki tiho strelja, ne povzroča nobenega poka in hrušča.

6 nemških podmorskih čolnov v Zeebrügge. List „Nieuve Rotterdamsche Courant“ poroča: Nemci so pripeljali po železnici v Zeebrügge posamezne dele za šest podmorskih čolnov, ki so jih že sestavili in spustili v morje.

Nove francoske uniforme. London, 27. novembra. (Kor. urad.) „Times“ poročajo iz Calaisa z dne 22. t. m.: Skozi Calais so korakale francoske čete, ki so bile opremljene z novimi vojaškimi oblekami. Nova obleka je svetlomodrosive barve.

12.000 Portugalcev na francoskem bojišču. „Journal des Debats“ poroča, da se pelje skozi Gibraltar 12.000 portugalskih vojakov na francosko bojišče.

Angleži izpraznjujejo Armentieres. Pariz, 30. novembra. (Kor. urad.) Angleške vojaške oblasti, katerim je podrejen Armentieres in Hazebrack, so razglasile, da prebivalci, ki so zapustili Armentieres, od 27. novembra nadalje ne smejo zopet v mesto. Primanjkuje namreč živil, dasi je pet šestin prebivalstva zapustilo mesto.

Napad na Arras. Amsterdam, 30. nov. (Kor. urad.) „Allgemeines Handelsblatt“ poroča iz Londona 29. t. m.: „Timesu“ poročajo iz Boulogna: Sodijo, da bodo podvzeli Nemci svoje bodoče napade v okolici Arrasa, kjer da so zbrali 700.000 mož, ki nameravajo najbrže skozi Arras in Lille priti do morskega obrežja.

Slovenec vjel 25 Rusov.

Pravnik Marčič iz Sodražice na Kranjskem je rezervni poročnik pri 3. tirolskem deželnem strelskem polku. Pred kratkim se je vrnil ranjen s severnega bojišča. Ranjen je bil dne 23. oktobra, ko je ponoči sam zasledoval rusko patroljo, ki je bežala pred njim. Pozneje je stal 14 dni neprenehoma v ognju. V noči od 21. na 22. oktobra je njegov polk pregnal z bajonetnim napadom Ruse iz raznih postojank. Marčič, kot junak, vedno naprej! Po spopadu, ko so bili Rusi pregnani, se je polk nanovo razvrstil. Poročnik Marčič je pustil svojo kompanijo na določenem mestu in je šel — bilo je okoli polu 12. ure ponoči — v gosti temi in megli sam, oborožen s puško, nekoliko opazovat položaj. Nankrat se pred njim zabliska in počijo strelji proti njemu. Marčič, namesto da bi se umaknil, je vzel puško in začel streljati v smeri, iz katere se je bilo bliskalo. Nankrat se prikaže kopa Rusov. Slovenski junak jim ukaže postati — vsi so vrgli orožje proč in so se udali enemu samemu neustrašenemu Slovincu. Bilo jih je petindvajset — en nadporočnik, dva praporščaka in 22 mož. Poročnik Marčič jih je gnal sam k svojemu krdelu, ki je bilo k sreči zadosti blizu, da Rusi niso še prišli do zavesti svoje velike premoči. Tako se bojujejo Slovenci: eden za 25.

Turška vojska.

Upor v Egiptu. Carigrad, 26. nov. (Kor. urad.) „Taswir-i-Efkir“ poroča, da so se domače čete v okolici Sueškega prekopa uprle proti Angležem in jih veliko poklale. Pred štirimi dnevi je dospelo v Kairo več vagonov ranjenih Angležev.

Tudi Perzija se udeleži vojske proti Rusiji. Carigrad, 26. novembra. (Kor. ur.) „Taswir-i-Efkir“ poroča, da se tudi Perzija udeleži vojske proti Rusiji. Čaka le še nekaj dni, dokler ne prodre turška v Kavkaz in tako Rusom onemogoči odposiljanje novih ruskih čet v Perzijo.

Turška ofenziva v Kavkazu začasno ustavljena. Carigrad, 26. novembra. Iz turškega glavnega stana se poroča, da se je morala turška ofenziva v Kavkazu vsled slabega vremena ustaviti. Tudi Rusi se nahajajo v svojih postojankah na meji. Naše čete, ki so udrle v okolico Tschoroch, so priborile novo zmago. Zasedle so Nergul, prekoračile Tschoroch v bližini Burtschika in zasedle tudi to postojanko. Sovražniku so vzele več topov, ambulanco, 100 konj, več dinamita in artiljerijsko municijo.

Pomen turških operacij. Carigrad, 26. novembra. (Kor. urad.) Turškim uspehom proti Batumu se pripisuje velika strateška važnost. Morghul, katerega so zasedli, leži na cesti Artwin-Batum ob izlivu reke Morghul v Čoroh. Borčika je precej pomembno mesto. Turške čete so s tem napravile v gotovem oziru prvi korak proti Batumu. Iz velikega plena se sklepa, da so se Rusi v begu umikali.

Sveta vojska razglašena ob indijski meji. Carigrad, 27. novembra. Semkaj so došli uleme številnih mohamedanskih rodov od indijske meje, kjer so oklicali sveto vojsko.

Turške čete porazile Indijce, Milan, 27. novembra. Tukajšnjim listom poročajo iz Aleksandrije, da se je približno 20 km vzhodno od Sueškega prekopa vršil med turškimi četami in indijskimi jezdecami na velblodih boj, ki se je končal neugodno za Indijce. Indijci so bili popolnoma razkropljeni.

Francoski poraz pri Kenifri. Francozi so ob porazu pri Kenifri izgubili mrtvih 33 častnikov in 850 mož ter dve bateriji. Med Kabili se vstaja proti Francozom vedno bolj razširja.

Zadnji boji v Maroku so za Francoze največji poraz, kar so jih doživeli v zadnjih desetletjih.

Boj v Tshoroku. Carigrad, 28. nov. (Kor. urad.) Glavni stan uradno poroča: Turške čete so v dolini reke Tshorok odbile izpad Rusov ob izlivu navedene reke. Artilerija trdnjave Batum se je udeležila boja, ne da bi bila dosegla uspeh. Turške čete so došle v ozemlje Atachare, ki leži 10 km južnovzhodno od Batuma.

Von der Goltz v glavnem stanu turškega sultana. Berolin, 28. novembra. (Kor. urad.) Wolfv urad je zvedel iz zanesljivega vira, da je general feldmaršal baron von der Goltz odstavljen v lasnosti kot generalni guverner Belgije ter za dobo vojnega stanja prideljen osebi sultanovi v njegovem glavnem stanu. Naslednik na mestu generalnega guvernerja Belgije je postal general konjenice baron Biesing.

Zadnje svidenje dveh bratov.

Iz kraljevega Gradca se poroča: Kaplan Bogomil Blecha iz Solopiška na Češkem je bil takoj po izbruhu vojne poklican k vojakom kot vojaški kurat. V neki bitki pri R. . . je hitel v največji naglici k ranjencem. Ko se je obrnil k nekemu težko ranjenemu in mu pogledal v obraz, je spoznal v njem svojega lastnega brata. Ranjenec je še enkrat odprl oči in milo pogledal svojega brata, potem jih pa za vedno zatisnil.

Zopet angleška bojna ladja zletela v zrak.

Angleška bojna ladja „Bulwak“ je 25. novembra zjutraj v Sheerness zletela v zrak. 700 do 800 mož je utonilo, le 12 so jih rešili. Rešeni mornarji so pa strašno razmesarjeni. Kosi razstreljene ladje so padali 6 milj daleč na obrežje Essex. Zdi se, da je povzročila nesrečo eksplozija v notranji ladji; ker ni plula v bližini nobena mina in tudi niso videli podmorskega čolna.

Velik del moštva je zajtrkoval, ko je na „Bulwarku“ eksplodiralo. Druge v pristanišču se nahajajoče ladje so takoj izpušile čolne v morje. Mali del posadke se je mudil ponoči na suhem in se je vrnil pravkar na ladjo, ko je eksplodiralo. Ranjene so bile zato tudi osebe, ki so se vrnile zjutraj na bojno ladjo. Eksplozija je bila tako silna, da so bili tudi na drugih ladjah vrženi mornarji več metrov visoko in da se je pobil ves porcelan in steklo. Kaj da je povzročilo eksplozijo, še ni znano.

Domače in tuje novice.

Cesarjevo 66 letnico vladanja so vojak-rekonvalescenti in bolnišnično osebje v cesarice Elizabete bolnici dne 2. decembra slovesno obhajali. Ob 7. uri zjutraj je bila sv. maša, pri kateri je spodbudno pel posebni zbor pod vodstvom g. Hladnika ter sklenil s cesarsko pesmijo. Kanonik Žlogar pa je vernikom pojasnil pomen slavnostnega dne. Mestna občina je ranjencem postregla s priboljškom v jestvinah in pijačah. Deset vojakov je nedavno že ozdravljenih zapustilo bolnico, ostalo jih je še okrog 100.

Umrl je duhovni svetnik in župnik v Vodica, č. g. Simon Žužek. Rojen je bil dne 27. oktobra 1841 v Vel. Laščah, v mašnika posvečen dne 31. julija 1866. Služboval je kot kaplan v Dragi, na Jesenicah, kot župnik pri sv. Katarini in v Vodica, od leta 1888. nadalje, kjer si je pridobil posebno veliko zaslug pri zidavi nove cerkve po potresu.

Imenovanje. C. kr. deželni šolski svet je z odobrenjem c. kr. naučnega ministrstva imenoval za namestnika c. kr. okr. šol. nadzornika v Novem mestu g. Šruklja, ki je na bojnem polju, šol. vod. Frana Lavtizarja iz Spodnje Šiške.

Vojnega posojila so podpisali: Kolegijatni kapitelj v Novem mestu 10.000 K. Hranilnica v Kandiji 10.000 K. Občina Šmihel-Stopiče 5000 kron z zamenjavo državnih obligacij. V stopiški župniji so posamezniki podpisali nad 2500 K.

• **V cesarice Elizabete bolnici** se nahajajo izmed zadnjedošlih vojakov nastopni slovenski rekonvalescenti: Ivan Kastelic, poddesetnik iz Rudolfovega, črnovojnik 27. pešpolk. Ljudvik Štrobela, poddesetnik iz Rudolfovega, črnovojnik 27. pešpolk. Franc Pavček, inf., Doljna Straža, črnovojnik 27. pešpolk. Jožef Potočar iz Prečine, lovski bataljon šte. 7. Kastrevec Miha, št. Jernej, pešpolk št. 17. Anton Perko, Gornje polje pri Straži, pešpolk šte. 17. Alojzij Kaliopa, št. Jurij pod Kumom, domobranski pešpolk št. 27. Janez Mramor, Velike Lašče, črnovojnik bramb. polk št. 27. Simon Bertetič, Gračišče (Istrija) 97. pp. Žnidaršič Janez, Šmarjeta, lovski bataljon šte. 8. Gabrijelčič Alojzij, Anhovo pri Gorici, domobr. polk št. 27.

Mi gremo vedno naprej. Z južnega bojišča poroča Novomešan: „Slednjič po dolgem času enkrat pod streho za en dan; mi gremo vedno dalje, sovražnik se umika brez bojev. Pred nekaj dnevi sem Ti list bolj obširno pisal, odgovori mi na isto. — Vreme jako slabo, ravno danes smo bili na pohodu zopet do kože mokri. Sedaj gremo dalje.“

• **Ranjeni Dolenjci.** Med drugimi so ranjeni sledeči: Matija Cvetan iz Gornje Kamence št. 10, 17. pp., ranjen v Galiciji. Jožef Kocijančič iz Gornje Kamence št. 7, ranjen v Galiciji, v bolnici na Dunaju. Jožef Šteblaj, 17. pp. 16. kompanija, doma Gorenje Kamence št. 12, ranjen na roki v Galiciji 22. oktobra, sedaj v rezervni bolnici Köszeg, Ungarn. Jožef Drenik, 17. pp. posestnik v Šmarjeti, ranjen v nogo. Jožef Klemenčič, četovodja 7. lovski bataljon, marod, zdaj doma v Kandiji, prišedši iz Galicije. Franc Sekula, doma iz Regečevasi, služil pri 17. pp. 2. stotnija, je bil ranjen pri Grodeku od šrapnela; dobil je štiri krogle in od teh ima eno še v trebušni votlini. Zdravi se sedaj na svojem domu.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu novembru 1914 je 113 strank vložilo 38.385 K 94 h. 187 strank vzdignilo 72.333 K 49 h. Dvema strankama se je izplačalo hipotečnih posojil 2400 K. Stanje vlog 3.535.390 K 15 h. Denarni promet 333.426 K 2 h. Vseh strank je bilo 936.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico je imela v mesecu novembru denarnega prometa 107.435 K 82 h. Vložilo je 59 strank 14.653 K 13 h, a dvignilo 164 strank 37.144 K 71 h. Posojil je bilo danih 23 strankam 11.811 K. Skupno število članov je bilo koncem meseca 2279.

Županstvo Šmihel-Stopiče je podarilo vojakom v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji na dan 66 letnice vladanja Nj. Vel. cesarja Fr. Jožefa 3 sodčke pive. S svalčicami so jim pa postregle č. sestre v Šmihelu.

• **Slavnostna prireditev** povodom 66 letnice vladanja Nj. Veličanstva ces. Fr. Jožefa v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji. Dne 1. decembra priredil se je povodom 66 letnice vladanja Nj. veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v bolnici v Kandiji mali koncert za ranjene vojake. V srednji sobi prvega nadstropja je bila na primitivno a lično okrašenem prostoru postavljena cesarjeva soha. Ob 6. uri zvečer se je začel koncert, obstoječ iz orkestra in mešanega zbora, pod izborno spretnim vodstvom gosp. poročnika Julija Bučar. Pri koncertu, ki je trajal eno in pol

ure so delovali sledeče dame in gospodje: Anica Kastelic, Bučarjeve, Zručve, Piškarjeve, Minči Brunner, Maga Kastelic, Zora Ropasova, Mici Gričar, Edmund Kastelic, nadkomisar vitez Klodič, Lovšin, župnik Zega, novomeški dijaki in usmilj. brat Gervazij.

Mali koncert je bila lepa priprava in veselje vseh poslušalcev. Pri lepem petju in sviranju orkestra je marsikateremu vojak od veselja prišla solza v oči.

Med poslušalci je bilo mnogo odlične gospode iz Novega mesta in Kandije, med tem so se opazili tudi gospod dvor. svet. pl. Šuklje, gosp. višji želez. svetnik Opitz, gosp. sod. svet. Bučar in gosp. deželni posl. Zurec.

Vodstvo bolnice se v svojem in v imenu ubogih, v vojski ranjenih vojakov najprisrčneje zahvali vsem zgoraj imenovanim, ki so sodelovali pri tej lepi slavnosti. Prav posebno se pa zahvaljuje vrlemu gosp. poročniku Bučarju, ki je priredil in vodil ta koncert, kateri nam bo ostal dolgo v spominu.

Padec Belgrada v Novem mestu. Tudi v Novem mestu je izzvalo poročilo o padcu Belgrada velikansko veselje. Okoli 7. ure zvečer je naznanil velik kapiteljski zvon ta važen dogodek. Kakor blisk se je raznesla vesela novica po mestu in po vseh cestah so se razlegali živahni kliči: „Živijo Avstrija“ in „Živijo naš cesar.“ Včeraj se je vršila v zahvalo slovesna sv. maša, koje se je udeležilo polnoštevno novomeško uradništvo, meščanska garda, ki je oddajala slavnostne salve, veliko število odličnega občinstva in šolska mladina. Zvečer pa je priredila meščanska garda bakljado z godbo na čelu. Povsod se je naenkrat razpoloženje zboljšalo; ljudje so govorili le o Belgradu in našem častitljivem vladarju.

Padla junaka. Na severnem bojišču je padel Franc Prpar iz Krušniga vrha; krogla mu je odbila nogo in je umrl v bolnišnici. Istotako Bernard Barle iz Preske. Bival je pred vojsko v Nemčiji. Vrlima junakoma bodi lahka tuja zemlja!

• **Posnemanja vredno.** Kakor znano, se nahajajo od 19. nov. t. l. gališki begunci iz krajev blizu Przemisla nastanjeni v graščini na Grabnu pri Novem mestu. Izmed 84 oseb — samo kmečkega stanu, je 22 pod deset let starih otrok, mnogo ženâ z otroci, katerih možje so v vojski in slednjič nekaj drugih moških in starčkov.

Vsi so morali zapustiti domačije in so prihiteli k nam, da obvarujejo svoje življenje. Revni so in podpore vredni. Na dan praznovanja 66 letnice vladanja našega presvitlega vladarja — 2. decembra — se je spomnil teh revežev prečastiti gospod župnik Štefan Trškan iz Šmihela, v kateri župniji ti reveži prebivajo. Dal je speči potic in jih razdelil med begunce, da je vsaka oseba dobila po eno celo potico, vrh tega je razdelil med nje obilo jabolk. V lepem nagovoru — ki ga je sproti predstavljaj na poljski in rusinski jezik, v bolnici usmiljenih bratov se nahajajoči ranjeni poljski učitelj — vojak — g. Moščinski — je spodbujal begunce k vztrajnosti in potrpežljivosti, k lepemu in krščanskemu vedenju in jim obljubil, da jim poskrbi poljskega duhovnika. Do solz ganjeni so se zahvalili begunci g. župniku za njegovo samaritansko srce in ljubezniv obisk. Ker so pri tej priliki možje soglasno izrazili željo, da bi radi hodili na dnino delati in ker so ž njimi na kmetijski šoli na Grmu, kjer jih 8 že rigola zemljo, zadovoljni, jih našim okoličanom prav toplo priporočamo, da jim dajo po možnosti dela in jim s tem lajšajo bedo in tužni položaj.

Vinska pokušnja za dolenski in belokranjski vina. Da se povzdigne vinska kupčija na Dolenskem, priredi kmetijska podružnica novomeška dne 6. in 7. decembra t. l. v dvorani gostilne g. Jos. Windischerja v Kandiji, in sicer v nedeljo, dne 6. t. m. od 11. dopoldne do 6. zvečer, v ponedeljek, dne 7. t. m. od 10.

ure dopoldne do 6. ure zvečer, pokušnja dolenskih in belokranjskih vin. Ta pokušnja nudi domačim in zunanjim interesentom, zlasti gostilničarjem in vinskim trgovcem najboljšo priliko, da se seznanijo z dolenskim in belokranjskim vinskim pridelkom in da se v slučaju potrebe založe s potrebnim vinom. Zvezke z Ljubljano itd. so prav ugodne. V ponedeljek dne 7. dec. se vrši v Novem mestu tudi živahen mesečni semenj, tako, da zunanji interesentje obisk pokušnje združijo lahko z eventualnim nakupom na živinskem trgu. Zato jih vabimo vse k obilni udeležbi. Vinogradniki, ki imajo vino na prodaj, se naprošajo, da pošljejo od vsacega vina najmanj tri litre, če le mogoče v vinskih steklenicah, najpozneje v soboto, dne 5. decembra dopoldne na naslov kmetijske podružnice novomeške. Na steklenicah ali v pismu navedejo naj vrsto (sorto), množino in ceno vina ter svoj natančen naslov.

Za kmetijsko podružnico novomeško:
B. Skalicky, V. Rohrman,
odbornik, načelnik.

Pozdrav iz Amerike. Iz Amerike smo dobili te dni naslednje pismo: Želim Vam naznaniti, da sem prejel vse dosedaj poslanske številke „Dol. Novic“. Obenem se srčno zahvaljujem Vam in njemu, ki je posredoval za to, namreč preč. g. župniku Nemanicu v Brusnicah. Bog plačaj! — Sedaj, odkar traja avstrijska vojna, dobim le malokdaj kakšno pismo od svojcev. Lista „Domoljub“ in „Dol. Novice“ sta mi torej jako dobro došla, zlasti sedaj, ko poročata toliko zanimivega iz bojnega polja.

Tukaj so tudi sedaj bolj slabe razmere. Tovarne delajo le malo; mnogo brezdelnikov tava sem in tja, misleč, zima je tukaj, kaj bo — ne dela, ne jela — Dokler ne bo končana vojska, ni mnogo boljšega pričakovati. Tudi tukaj se mnogo moli za srečen izid in skorajšen konec avstrijske vojske, zlasti Čehi in Nemci, ki so obširno naseljeni v St. Paulu. V nemški cerkvi je bila slovesna sv. maša v spomin cesarjevega rojstnega dne 18. avg. Slovesnosti je sledila cesarska pesem. — Umevno je, da sedaj v vojnem času z veliko večjim pomislekom in zdihovanjem ljudstvo kliče: „Bog nam ohrani in obvari cesarja in ljubo domovino!“ Tudi jaz iz srca želeč kličem: „Bog naj vodi in spremlja vojno in podeli zmago Avstriji in mir vsem narodom“ — ter pošiljam pozdrav rojakom M. Marentič.

Moratorij podaljšan. Na novo je izšla cesarska naredba, s kojo se določa naslednji moratorij: 25 odstotkov t. j. četrtino glavnice z vsemi obrestmi je treba plačati takoj, 25 odstotkov glavnice 14. decembra, ostanek t. j. polovica glavnice 31. januarja 1915.

Poštni zavoji (paketi) dovoljeni so od 5. do vštvešji 15. decembra za vse vojaštvo in na vse vojne pošte. Teža do 5 kg, razsežnost do 60 cm v vsaki smeri. Frankovanje stane 60 v za vsak zavoj ako se naslov glasi na posameznika.

„**Svetovna vojska**“. Pod tem naslovom je pričelo izhajati lepo delo v zvezkih v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. Delo je opremljeno z lepimi slikami in bo nudilo enoten in nepretrgan popis današnjih bojev, poleg tega bo pa podalo tudi mnogo izvirnih črtic, slik in vojnih dogodkov, katerih niso prinesli časopisi. — Vsak posamezen zvezek, ki je dokaj obširen, velja 60 vin., četrtletno (6 zvezkov) pa znaša samo 3 krone, katere je treba poslati pri naročilu naprej.

Gorke odeje iz papirja. Gospa C. Ulepaš v Kodanju podaje naslednje navodilo za napravo papirnih odej bodisi za vojake ali pa za revne sloje: Za vsako odejo je treba 70—80 posameznih časopisnih listov, torej približno častnike od dveh tednov. Vsak list se vzame posebej v roko in kolikor mogoče dobro zmečka; nato se list poravna pa zopet zgnete, kar je treba približno 8 krat ponoviti, tako da postane papir mehak in voljan kakor

volna. Tako zmečkani in poravnani listi se polagajo v velikosti odeje po tleh ali na veliko mizo in sicer 8 krat drug vrh drugega oziroma drug poleg drugega na način, da se listi „vežejo“ med sabo (kakor n. pr. opeka pri zidanju) in ni nobene špranje. Nato se tako sestavljena odeja prešije najprej krog in krog, potem pa še po dolgem in počes tako nagosto, kolikor pač treba, da se listi dobro vkup drže. Za prevlako služi lahko vsako blago, tudi iz krp sestavljeno je dobro. Tudi prevlako je križema prešiti na papirno odejo, kakor so prešite n. pr. odeje, ki so z bato položene. V dobrih treh urah je odeja lahko gotova. Pomagajo lahko tudi otroci — zlasti radi bodo gnetli in poravnavali papir.

Denarne pošiljatve vojnim ujetnikom. Dunaj, 26. novembra. (Kor. urad.) S 1. decembrom se lahko pošlje denar s poštami nakaznicami avstro-ogrskim vojnim ujetnikom (drugim interniranim ne) v Franciji, Veliki Britaniji, Rusiji in v Srbiji. Najvišji dovoljeni znesek v Rusijo je 800, v ostale dežele 1000 frankov. Dopolnjevanje je prosto pristojbin.

Kitajska zahteva od Japonske Tsingtau nazaj. Peterburg, 27. novembra. Med Japonsko in Kitajsko so nastala resna nasprotstva, ker so zasedli Japonci Tsingtau in je sklicana v poravnavo spora v Peking konferenca. Kitajska zahteva, da naj ji Japonska vrne Tsingtau.

Dvoje francoskih torpednih brodovij v Jadranskem morju. Graški listi poročajo: Milanski „Sera“ poroča iz San Giovanni di Medua: V Jadransko morje sta priplula dva oddelka francoskega torpednega brodovja.

Poškodovana ruska križarica. Carigrad, 28. nov. (Kor. urad.) List „Turau“ poroča, da je v zadnjem boju na Črnem morju dobila ruska oklopna križarica „Swjat Evstazij“ poškodbe, katere bo mogoče popraviti v dveh do treh mesecih.

Rumunija pridržala 150 vagonov turške municije. Budimpešta, 26. nov. „Az Est“ poroča iz Sofije: Rumunija je na meji pridržala 150 vagonov streljiva, ki je bilo namenjeno v Turčijo. Rumunija je ta korak utemeljila s tem, da kot nevtralna država ne sme dopustiti pošiljanja municije po svojem ozemlju. Turška vlada je v tej zadevi poslala Rumuniji noto, v kateri ugovarja rumunskemu postopanju, češ, da je pridržana municija dospela v Rumunijo še pred izbruhom vojne.

Preprečeni atentat na Enver pašo. V Ruščuku so aretirali nekega ruskega dijaka vslud suma špijonaže. Dognali so, da je hotel z neko Francozinjo odpotovati v Carigrad, da izvrši atentat na enver pašo.

Pristanišče Arhangelsk zamrznjeno. Amsterdam. Pristanišče Arhangelsk je popolnoma zamrznjeno. Iz Rusije se zato ne more več pošiljati blago in municija v Francijo.

Ugoden položaj na severnem bojišču. Vojni poročevalec „Wiener Journala“ javlja: Armadi na glavnem bojišču se neprenehoma pošiljajo nove čete vseh vrst orožja iz velikega rezervarja naših rezerv. Dobro so oborožene in za zimo dobro opremljene.

Najnovejša poročila.

Proti Rusom. Pred Przemyslom ni bilo hušjih napadov. Operacije v Karpatih se za nas ugodno razvijajo.

Naročajte „Dolenjske novice!“

➔ Prijatelje in znance prosimo za poročila o padlih in ranjenih Dolenjcih.

Gospodarstvo.

Najvišje cene za žito in moko.

„Živeti in živeti pustiti“, ta misel mora navdajati v teh težkih časih vsakega poštenega in pravičnega človeka, prodajalca in odjemalca, pridelovalca in

uživalca, kmeta in meščana. Nikakor ne gre, da bi cene posameznim pridelkom rastle čez mero, ker bi v tem slučaju moralo nastati pomanjkanje na najpotrebnejših živilih. Vsaka reč ima svojo mejo in tako jo morajo imeti tudi cene za naša živila.

Pri vsaki vojni se je opazovalo, da so cene posameznim pridelkom nenavadno narastle. To čutimo tudi v sedanji vojni. Cena pšenice je skoraj še enkrat tako visoka kakor je bila pred vojno, cena moke je pa še višja, tako, da ni v nobenem pravem razmerju z draginjo žita. Srednji in nižji stanovi po trgih in mestih ne morejo zmagovati teh cen brez škode pri vsem svojem drugem gospodarstvu. Trpe pa tudi ljudje po vaseh, namreč vsi tisti vaščanje-uživalci, ki so navezani kupovati svoje življenske potrebščine. In kar je najhuje, naši ljudje tišče svoje pridelke doma, jih nočejo prodajati in upajo še zmeraj na višje cene.

V takih razmerah je nujna potreba, da se cene postavno uredijo, da se določijo najvišje cene, preko katerih se pod kaznijo ne sme več prodajati. Le na ta način je mogoče omejiti in zabraniti brezvestno pretiravanje cen najvažnejšim živilom in zabraniti pretirano izkoriščanje kupujočih slojev prebivalstva.

Na Nemškem so najvišje cene za žito in moko že dlje časa v veljavi, pri nas jih po dolgih posvetovanjih dobimo šele sedaj z mesecem decembrom. Menda bodo v kratkem objavljene.

Teh najvišjih cen, ki se bodo določile, se bodo morali držati kmetje in trgovci, pa tudi odjemalci in uživalci. Kdor bi postavno določene cene prekoračil, se mora naznaniti in z vsoto strogovostjo kaznovati. Le tako moremo pričakovati, da bodo imele najvišje cene svoj uspeh.

S postavno določitvijo skrajnih cen za žito in moko se bodo razmere gotovo na bolje obrnile. Kmet bo vedel, pri čem da je s svojimi pridelki in za kako ceno jih sme prodajati. Oddajal jih bo, kakor hitro mu bo to kazalo. Na ta način bodo prišli pridelki, ki jih sedaj doma drži, zopet v prodaj in ljudje se bodo lažje preskrbovali s potrebnimi živili.

Prenehati ima pa tudi tista konkurenca, ki so jo delali v zadnjem času odjemalci sami, ki so iz gole sebičnosti preplačevali živila in na ta način sami dražili ceno. To smo opazili posebno pri kupovanju jajc. Tudi odjemalci, kupeci in prekupci se morajo držati postavno določenih cen, sicer se ravno tako kaznujejo kakor prodajalci.

Najvišje cene se bodo izdale sedaj za žito in moko. Določile se bodo po posameznih deželah, ker so v raznih deželah različni odnošaji glede žitne kupčije. Kakor je vsled cesarske in ministrske odredbe določeno, se imajo nastavljeni cene po deželni vladi in sicer za pšenico in rž tako visoko, kakor je bila cena v zadnjih dveh tednih meseca oktobra, pri ječmenu in turšici pa tako visoko, kakor je bila v prvih dveh tednih meseca novembra. Te cene se imajo v kratkem objaviti.

Upati je tedaj, da bodo prišli sedaj naši gospodarji tudi s turšico na trg, ker je bila letina na njej po naših krajih dosti ugodna.

Za krompir so se od strani deželne vlade že izdale najvišje cene za deželo in za ljubljansko mesto. To ceno je treba razglasiti po županstvih, da se bodo vedli naši gospodarji po njej ravnati. Cene so obvezne, so dosti visoke in kdor bi jih pretiraval, naj zapade kazni. Rohrman.

Vinska pokušnja v Kandiji.

Naše vinske gorice so letos zopet enkrat dobro obrodile. Spravilo se je dosti in dobrega vina, ki čaka sedaj po naših zidanicah in kletih na kupca. Da se ta kupčija oživi in obrne na našo dolensko

stran, priredi kmetijska podružnica novo-meška v nedeljo in ponedeljek 6. in 7. decembra vinsko pokušnja, ki naj zbliža vinogradnika in kupca in ki naj pokaže, koliko in kakšnega vina imamo letos Dolenjci na prodaj.

Izredni časi, v katerih živimo vsled vojne, nam to prireditve še bolj narekujejo, ker smo potrebni kupčije in denarja. Zlasti velja to za vse tiste naše vinske pokrajine, ki žive od vinskega pridelka in ki so navezane na dohodke iz vinske kleti. Ti vinogradniki bi morali v boju za obstanek po tolikih letih slabega vsehpeha omagati pri svojem delu, ako bi tudi letos ne mogli spraviti vina v denar.

Naša vinska kupčija pa ne trpi letos samo zaradi vojne ampak tudi sploh, zaradi pomanjkanja kupčijskih zvez in pomanjkljivega posredovanja, zaradi pomanjkanja dobrih domačih vinskih trgovcev in ne v zadnji vrsti tudi zaradi novodobnega gibanja proti vinopitju. Da se v sedanjem izvanrednem času vpeljujejo vzlic vsem tem oviram po možnosti ugodne kupčijske zveze z našim najvažnejšim pridelkom in da se lajšajo pota za vinsko kupčijo, to je namen vinski pokušnji v Kandiji.

Naši vinogradniki naj pokažejo, da imajo dosti in dobrega vina na prodaj in naj s svojo obilno udeležbo svedočijo, da smo potrebni vinske kupčije in da živimo in pademo z našimi vinogradi. Danes, ko je stekla tudi belokranjska železnica, je tudi ta del naše dežele odprt za kupčijo.

Vinogradniki! Udeležimo se torej v zadostnem številu te pokušnje in pokažimo s tem, da se zavedamo svojega položaja. Naj so zastopana z vzorci po vrsti vse naše vinske gorice po Dolenjskem!

Po drugi strani pa potrebujemo, da bo vsa prireditve dobro uspela, tudi kupcev, vinskih trgovcev, gostilničarjev in drugih interesentov. Obračamo se danes na vse te kroge s prošnjo, da pridejo dne 6. in 7. v Kandijo k vinski pokušnji. Kmetijska podružnica bo rada seznanila vse interese s kakovostjo letošnjih vin, ki so se pridelala v enem in drugem kraju in bo rada podpirala in posredovala kupčijo bodisi v tem ali drugem pogledu. Vina so dobra, cene pa nižje kakor druga leta. Pričakujemo tedaj, da se bodo interesenti radi odzvali našemu vabilu in da bodo prišli v večjem številu dne 6. in 7. decembra na vinsko pokušnja v Kandijo. Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Najvišja cena za krompir je določena z 8 K za 100 kg po celi naši deželi izven Ljubljane. Te cene se morajo držati naši prodajalci, naši gospodarji. Ta cena je dosti lepa in so z njo lahko zadovoljni. Vsako vzdigovanje te cene je prepovedano. To se more dobro razglasiti po županstvih, da se bodo vedeli naši gospodarji pri prodaji krompirja ravnati.

Najvišja cena za jajca znaša 10 h za komad. Ta cena je obvezna tudi za kupca in prekupca in je dosti visoka in dosti dobra za naše razmere. Naj se tedaj ne draži dalje in ne čaka na boljše plačnike!

Krompirja se je po nekaterih naših krajih toliko pridelalo, da ga lahko oddajajo posamezni gospodarji v prodaj. Kdor ima kaj več zaloge, kakor jo rabi sam zase in za seme, naj krompir odda in naj ga pravočasno proda. Kdor ga je pa malo pridelal, naj ga varčno rabi, tako da bo ž njim izhajal in da ga ne bo manjkalo za seme. V tem slučaju velja pač to pri krompirju kakor pri drugih naših pridelkih. Če ga je malo, naj se pa manj rabi, da bomo izhajali.

Turščice se je letos dosti pridelalo in jo gre lahko nekaj v prodajo. Kar je imamo čez našo potrebo, naj se proda.

Razlika med ceno žita in moke je danes dosti večja kakor je bila pred vojno

in prejšnji čas. V letih od 1905 do 1913 je znašala razlika v teh ceni poprečno 13 K 64 h, sedaj pa znaša 24 K 45 h, torej za 10 K 81 h več. To je neupravičeno. Neprimerno draginjo delajo tedaj tudi veliki in manjši mlinarji.

Književnost.

Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem. Spisal Ivan Steklasa. V Ljubljani 1913. Samozaložba. Natisnila Katoliška tiskarna v Ljubljani. Str. 337.

Ta knjiga je izšla že lansko leto ter so vezani eksemplari (800 komadov) že večinoma razprodani. Nekaj izvodov se dobi še pri g. svetniku Janezu Mervecu v Šent Rupertu in v knjigarni J. Krajec nasl. Nevezane izvode prodaja Katoliška knjigarna v Ljubljani. Knjigo zaljša 56 dobro uspelih slik, a berilo razjasnjujeta dva načrta ter dva zemljevida.

Pisatelj te knjige je zbral ogromno gradivo iz izvornih listin in tudi iz tiskanih del ter vse lepo razvrstil. Vsa vsebina je vrlo zanimiva, ker se ne opisuje v knjigi zgodovina samo šentruperške župnije, nego na mnogih straneh tudi zgodovina cele Dolenjske. Neke pomanjkljivosti, ki so se vrinile v knjigo, je pisatelj že deloma popravil s posebno prilogo. Kolikor nam je znano, preiskuje pisatelj še nadalje zgodovino šentruperške župnije ter kani izdati sčasoma večji prilog, v katerem se bodo popravili neki stvarni nedostatki ter dodali še neki podatki. Ta prilog dobi zastoj vsak, ki je omenjeno knjigo kupil, ali jo še kupi. Cena je vezani knjigi 5 kron.

Loterijske številke.

Trst, 2. decembra 78 79 69 62 65

J. Krajec nasl.

-- Novo mesto --

najtopleje priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna izvršuje točno in lično vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. — V zalogi ima vedno cerkvene, šolske, občinske in vsakovrstne druge tiskovine.

Knjigoveznica je prav dobro urejena in sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisknike itd., ter rabi v to le najboljše blago. Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust.

Knjigarna ima knjige iz lastne zaloge, kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. **Zaloga šolskih knjig.** 3-0-9

Prodajalna je založena z vsakovrstnim papirjem, pisarniški in šolski potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki.

Dražbeni oklic.

E 401/14
16

Vsled sklepa z dne 23. novembra 1914, opravilna številka E 401/14/16, se prodajo dne 28. dec. 1914 dopoldne ob polu 10. uri pri okrožnem sodišču soba št. 3 v Novem mestu na javni dražbi:

Vlož. št. 17, 25, 26 in 377 kat. obč. Hrušica, obstoječe iz hiše, svinjaka, gospod. poslopja, vodnjaka, 2 vrtov, 9 njiv, 3 pašnikov in 2 travnikov.

Vlož. št. 378 kat. obč. Gaberje, obstoječe iz ene njive, in vlož. št. 428, kat. obč. Potovrh, obstoječe iz enega gozda.

Cenilna vrednost je 5946 K, najmanjši ponudek je 3977 K. Pritiklin ni.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 23. novembra 1914. 108

Lepa prodajalna

na ugodnem prostoru se odda v najem v Novem mestu s 1. aprilom 1915. — **Prostor je tudi zelo pripraven za pisarno.** Natančneje se izve Ljubljanska cesta št. 34 v I. nadstropju. 107-3-1

Premog

se dobi najceneje pri tvrdki

Franc Kastelic v Kandiji.

V zalogi sta dve vrsti premoga, navaden mirnški in boljši, črn premog, takozvani „Glanzkohle“. Dostavlja se vsakemu na dom. Naročilo se izvrši le, ako se takoj pri naročbi plača. — Priporoča se

106-03-

F. Kastelic.

Važno naznanilo.

Zaradi prevelike zaloge

KLOBUKOV

najnovejše oblike in v različnih barvah sem znižal cene takó, da oddajem klobuke, ki so veljali

poprej 12.— kron sedaj za 10.— kron

10.—	8.—
8.—	6.—
6.—	4.—
4.—	3.—
3.—	2.—
2.—	1.—

Namesto slamnikov za moške prodajam tudi prav lahke klobuke po 1.20 kron do 1.60 kron.

Sklenil sem delati z najmanjšim dobičkom zraven svojih drugih obrti. Tudi se ne bom več vozaril s klobuki po sejmovih, ker se blago vse pokvari ter bom lahko že zaradi tega postregel vsacemu edino-le z dobrim in nepokvarjenim blagom in tako po ceni, da ceneje ne more nihče prodajati. O tem se lahko vsak prepriča in bode tudi vsak gotovo zadovoljen. 5-12-10

Odl. spoštovanjem se priporočujem

LEOPOLD KOPAČ,

domača in že veliko let obstoječa prodajalna klobukov v Novem mestu (Glavni trg).

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

=== v lastnem domu v Kandiji ===

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/100

1-0-35

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.